

ÚJ ADATOK A ZEMPLÉNI-HEGYSÉG ŐSKORI ERŐDÍTETT TELEPEINEK TÖRTÉNETÉHEZ

TÁLLYA-MEKECSVÁR LELŐHELY 2020. ÉVI SZISZTEMATIKUS FÉMKERESŐ MŰSZERES KUTATÁSA

Bakos Gábor

Herman Ottó Múzeum, Miskolc

Absztrakt: Tállya-Mekecsvár lelőhely ismert korábbi monográfiákból és a lelőhely-nyilvántartásból. A terület azonban nem csak a múzeum számára népszerű, hanem illegális tevékenységet végző amatőr helytörténészek is gyakran tévednek el a lelőhelyre, illetve annak környezetében is folytatnak engedély nélküli kutatásokat. A jelentősebb károkozást megelőzve a Herman Ottó Múzeum civil segítőivel szisztematikus fémkereső műszeres kutatást végeztünk 2020 elején. A kutatás során különböző korok emlékei kerültek elő a neolitikumtól a késő középkorig, amelyek így tovább gazdagítják eddigi tudásunkat a lelőhelyről és általánosságban a zempléni magaslati erődített telepek jelentőségéről. Mindemellett azonosíthatók voltak egy, a La Tène D időszak végére keltezhető ostrom nyomai is, melyek feltehetően a Burebista vezette dák expanzió mementói. A térségben eddig ez az első azonosított, erre az időszakra keltezhető konfliktusnyom, amelyet remélhetőleg a Zempléni-hegység további lelőhelyein is meg lehet majd figyelni.

Kulcsszavak: ostrom, Zemplén, erődítés, vaskor

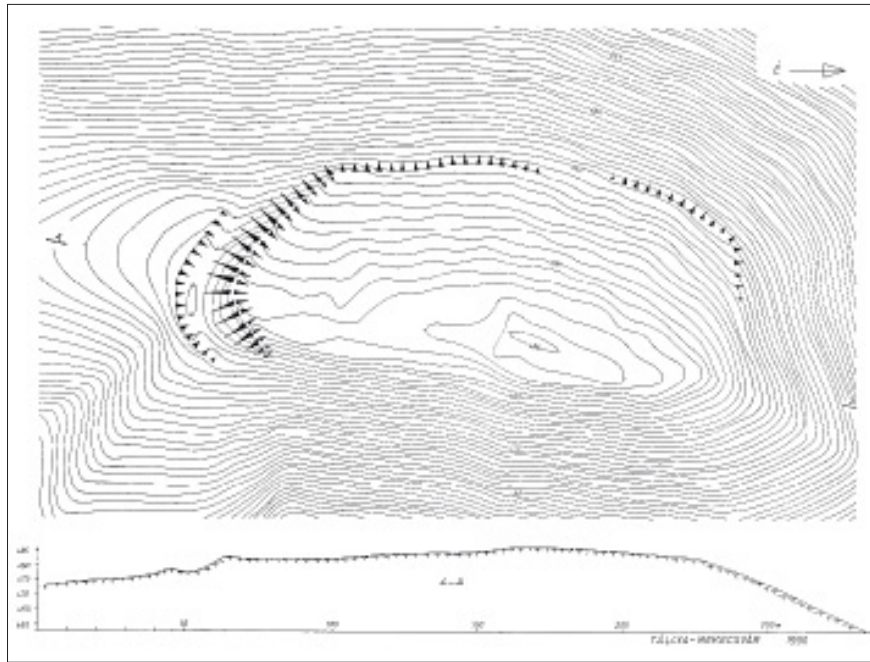
A 2020-as év elején került sor Tállya-Mekecsvár lelőhely vizsgálatára, amelyben nagy számban vettek részt múzeumunk töretlenül lelkes és kitartó önkéntesei, akik rendszeresen segítik munkáinkat. A lelőhelyre látogatásunk oka egy nagyobb szabású kutatás része, amely a zempléni régió hazánk területén található, több korszakban is lakott magaslati erődítéseit, erődített telepeit és azok kapcsolatát vizsgálja. Mindemellett igyekszik az engedély nélküli fémkereső műszeres tevékenységgel okozott károkat csökkenteni, a még fellelhető régészeti leleteket megfelelően dokumentálni és megmenteni a tudomány, valamint a nagyközönség számára.

A lelőhely Tállya közigazgatási területén belül található, amelyről 1993-ig nem találunk utalást a közhiteles adatbázisban, illetve a Herman Ottó Múzeum adattárában (azonosító szám: 16830). Ezt követően több monográfia is részletezi (legutóbb: NOVÁKI-SÁRKÖZY-FELD 2007, 122, további irodalommal).

A magaslat egy hosszú, északi és keleti irányban nagyon meredek oldalakkal rendelkező, nyugaton

valamivel lankásabb gerinc. Élesen kiugró, legmagasabb részén 488 méteres tengerszint feletti magassággal a Mély-patak völgye felett helyezkedik el, és egy lankás területre köti össze a hegy többi részével. Közvetlen szomszédai a már ismert őskori erődítési nyomokkal rendelkező Szokolya, valamint a Nagy-Rakottyás, amelyen szórvány vaskori tárgyak kerültek elő, valamint a Faragványos-tető, amelyet napjainkban frissen felnövő erdő takar, így az kutatásokra alkalmatlan. A hegy legmagasabb pontjáról remek kilátás nyílik keletre, a Mély-patak völgyén keresztül az Erdőbénye település körüli sík vidék felé.

A Herman Ottó Múzeum adattárában a Nováki Gyula és Sándorfi György 1990-es helyszíni szemléje alapján B. Hellebrandt Magdolna által készített lelőhely-bejelentő pontosan leírja a területet, és említi egy egyméteres belső vastagságú kő-sáncot, valamint egy 19 méter széles árkot, amely elválasztja a gerincet a hegyvonulat többi részétől, de északi, keleti meredek oldalain, valamint a lankásabb nyugati lejtőn nem figyeltek meg sáncnyo-

1. kép. Tállya-Mekcsvár felmérésének térképe 1993-ból
(HOM RégAd 2272–93 NOVÁKI-SÁRKÖZY-FELD 2007, 89. ábra)
Fig. 1. Map of the Tállya-Mekcsvár survey from 1993
(HOM RégAd 2272–93 NOVÁKI-SÁRKÖZY-FELD 2007, Fig. 89)

mokat. Az erőd belső területét megközelítőleg 150 méter hosszúnak és 70 méter szélesnek írták le.¹ A felszínen megfigyelték kerámiatöredékeket, de azt pontosítás nélkül őskorinak írták le. A jelentéshez csatoltak egy leírást, melyben utalnak Tállya-Várhegyen, Tállya-Óvárhegyen és Tállya-Mekcsváron

végzett tevékenységük alapján készült térképekre is, melyeket a múzeumba juttattak (*1. kép*).²

Hosszú kihagyás után a területet az ELTE kutatócsapata járta be 2010 és 2013 között. Ekkor több vaskori tárgyat, valamint késő bronzkori és vaskori kerámiatöredéket is találtak (V. SZABÓ

2. kép. Válogatás a Tállya-Mekcsvár lelőhelyről előkerült neolitikus eszközökből.
1. Csiszolt, szerpentinit lapos balta, 2. obszidián pengetőredékek.
Fig. 2. Selection of Neolithic finds came from the Tállya-Mekcsvár site.
1. Polished serpentine flat axe, 2. obsidian blade fragments.

1 HOM RégAd 2348–93.

2 HOM RégAd 2349–93.

3. kép. Válogatás a Tállya-Mekesvár lelőhelyről előkerült bronztárgyakból és töredékekből.

1. Bronzkori gombos sarló töredéke, 2. kisméretű bronzkori tokos balta töredéke,
3. vaskori vödör formájú csüngő, 4. bronzkori nyílhegy.

Fig. 3. Selection of bronze objects and fragments found at the Tállya-Mekesvár site.

1. *Fragment of a Bronze Age knobbed sickle, 2. fragment of a small Bronze Age socketed axe,*

3. *Iron Age bucket-shaped pendant, 4. Bronze Age arrowhead.*

2019, 139). Ezáltal nyilvánvalóvá vált, hogy ha rövid ideig is, de kis lélekszámban a késő bronzkorban is lakott volt a terület. Jelentősebb megtelepedéssel csak a neolitikum és a késő vaskor időszakában lehetett számolni a leletek tükrében. A mindenféle vaskori fémlelet mellett egy kelta ezüstérem is előkerült.

Tállya-Mekesvár lelőhelyen a Herman Ottó Múzeum fémkeresős civil önkénteseivel 2020-ban végeztünk műszeres leletfelderítést és terepbejárást. A kutatást a terület északi részén folytattuk, hiszen a K–Ny irányultságú sánctól délre egy frissen felnövő cserjékkel és bokrokkal benőtt terület helyezkedik el, amely alkalmatlan a műszeres felderítésre és terepbejárásra.

A kutatás során számos őskori csiszolt la-

pos baltát és pattintékot (2. kép), késő bronzkori tárgyakat és tárgytöredéket, vegyesen vaskori és népvándorlás kori tárgyakat, továbbá középkori, valamint kora újkori eszközt, csizmasarkat, patkót és azok töredékeit találtuk a recens erdőművelési hulladék mellett. A neolitikus és bronzkori leletek (2–3. kép) nem mutatnak jellegzetes, valamilyen formában értékelhető, sajátos szóródást. Az eszközök, illetve megjelenésük helyszínei a mindennapi élettel függenek össze. Valószínűleg kis, tanyaszerű telep létezhetett itt mindkét korban.

A vaskori leletek szóródása és összetétele azonban érdekes kérdést vet fel. A mindennapi élet általános tárgyain kívül, mint kések, olló, tokos balta, őrlőkő, fibulák, valamint egyéb tárgyak tö-

4. kép. Tállya-Mekesvár lelőhelyen előkerült karneol berakásos vésett vasgyűrű

Fig. 4. Engraved iron ring with carnelian inlay found at the Tállya-Mekesvár site

5. kép. Tállya-Mekesvár lelőhelyen talált vaskori vödör csüngő profilnézetből

Fig. 5. Profile view of an Iron Age bucket pendant found at the Tállya-Mekesvár site

6. kép. Válogatás a Tállya-Mekcsvár lelőhelyen előkerült nyílhegyekből.
 1. Háromélű bronz szkíta nyílhegy, 2. háromélű vas, késő vaskori nyílhegy,
 3. 5 darab, egy oldalon szakával ellátott késő vaskori nyílhegy,
 4. nyéltüskés, középső részén kiszélesedő, feltehetően középkori nyílhegy,
 5. honfoglalás kori–kora Árpád-kori nyéltüskés nyílhegy.

Fig. 6. Selection of arrowheads found at the Tállya-Mekcsvár site.

1. Three-edged bronze Scythian arrowhead, 2. three-edged iron, Late Iron Age arrowhead,

3. 5 pieces of Late Iron Age arrowheads with single barb on one side,

4. Medieval tanged arrowhead widening in the middle,

5. Early Árpáadian Age tanged arrowhead from the time of the Hungarian Conquest

redékei, számos hadakozással kapcsolatos tárgy, valamint azoknak töredékei kerültek elő.

Figyelemre méltó és a hétköznapi használati tárgyak sorába tartozó tárgy egy valószínűsíthetően római importból származó vasgyűrű, amely faragott karneol berakással rendelkezik. A karneol vésett. Középen egy megrakott tál, valószínűleg bőségtál látható. Tőle jobbra egy kakas, a táltól jobbra pedig egy ágaskodó kutya figyelhető meg (4. kép). A vasgyűrűtől nem messze, körülbelül 30 m-re, a hegy lankás, nyugati oldalában előkerült egy kisméretű, vödör alakú csüngő is (5. kép), amely szintén a vaskor időszakába tartozik. Párhuzamát megtalálhatjuk a Bertolov Rob vaskori, kultikus áldozati helyéről ismert leletanyagban (LAHARNAR–TURK

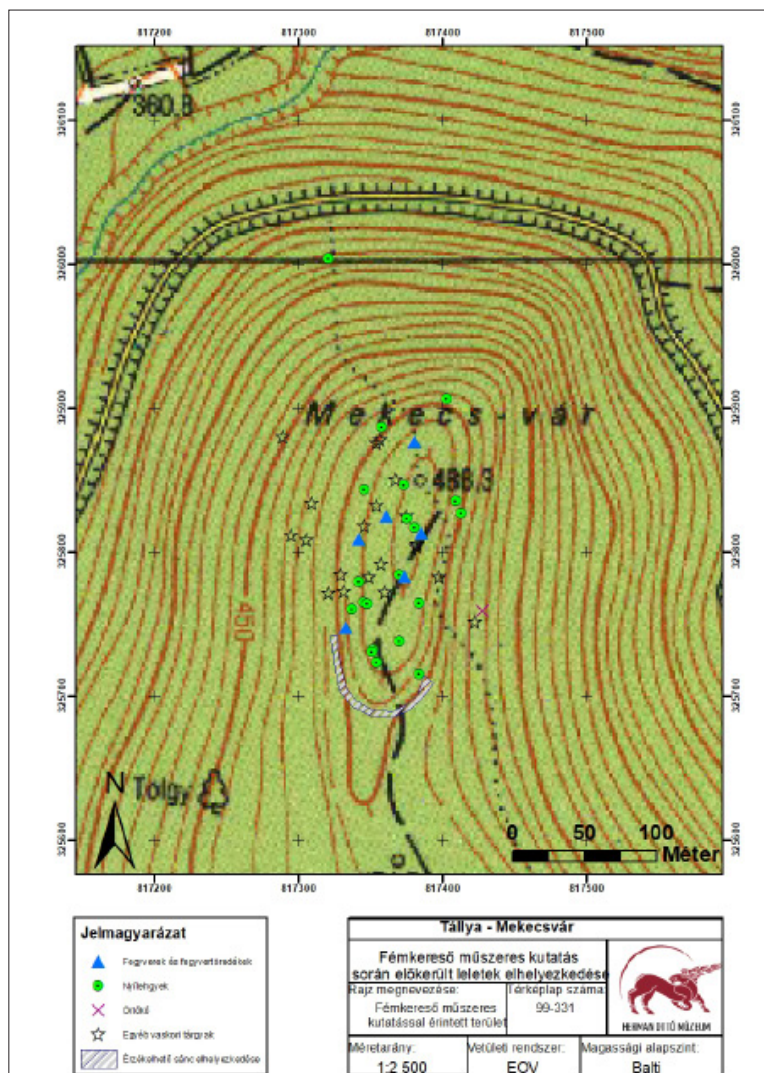
2018, 166). Itt csak szórványként értelmezhetjük, hiszen magányosan került elő, környezetében más, vele egykorú fémtárgyat nem találtunk.

Az erődítés belső területén több, a La Tène D periódus végére keltezhető nyílhegy is előkerült. A vasból készült nyílhegyek között a középkori nyéltüskés nyílhegyektől korban markánsan elváló három típust sikerült megkülönböztetnünk. Az első típusba tartoznak a rövid, hajtott köpürésszel rendelkező, négyzetes keresztmetszetű, hegyes, egy oldalon szakával ellátott hegyek (6. kép 3). A második típusba a több lelőhelyen előforduló archaikus, egy lapos anyagból kialakított, háromszög formájú, enyhén nyitott köpürésszel rendelkező, két oldalán szakázott nyílhegy sorolható (7. kép). A harmadik

7. kép. Tállya-Mekcsvár lelőhelyen előkerült egyszerű, lapos anyagból kialakított, egyoldalas, mindkét oldalon rövid szakával ellátott nyílhegy
Fig. 7. One-sided arrowhead with short barbs on both sides made of simple, flat material from the Tállya-Mekcsvár site

8. kép. Tállya-Mekcsvár lelőhely késő vaskori fémleleteinek szóródása
 Fig. 8. Scattering of Late Iron Age metal finds at the Tállya-Mekcsvár site

csoportba pedig a nyéltüskés, háromélű nyílhegy tartozik (6. kép 2). Mindhárom csoport megtalálható szlovákiai lelőhelyeken, a La Tène D periódus végén – például Bratislava-Devín és Zemplín lelőhelyeken, azon belül is temetkezésekben Zemplén dák nekropoliszában.

Ebbe a három csoportba tartozó nyílhegyek mindegyike az erőd belsejében, a sáncon belül került elő (egy kivételével), tehát biztos, hogy a támadók voltak azok, akik ezeket a hegyeket kilőtték a védők irányába. A sáncon kívül, a hegy északi lejtőjén kivételként előkerült példány is egy túllövés eredménye lehetett. Szóródásuk nem mutat specifikus sűrűsödést, viszonylag egységesen oszlik el az elsáncolt területen belül (8. kép). A nyílhegyek mellett számos fegyver és azok töredékei is előkerültek. Ezek közé tartoznak a kisebb és nagyobb méretű kardpengék töredékei (9.

kép 2–4), egy pilumszerű hajtófegyver elgörbült hegye (10. kép), egy lándzsa erősen korrodált köpürésze (9. kép 5) – ezek formaviláguk alapján szintén beleillenek a La Tène D periódus végéi időszakba.

A pilumszerű szálfegyverek a Balkánon már a Kr. e. 6–5. század környékén megjelennek (FILIPOVIĆ 2019, 297). Formájuk az évszázadok alatt sokat változik, és vegyes funkciójú fegyverként is értelmezhetők, hiszen közelharcra, illetve hajtófegyverként alkalmazva is megállják a helyüket. Alakját tekintve a korai időszakban a hossza változó, de a metszete kerek, amely csak a Kr. e. utolsó századokra változik meg négyzetesre, ami római hatásnak tudható be (FILIPOVIĆ 2019, 298). Hasonló példányok kerültek elő Romaja nekropoliszában 17-es számú harcos sírjából, egyéb más fegyverekkel együtt. Ezen a lelőhelyen a ku-

9. kép. Tállya-Mekecsvár lelőhelyen előkerült fegyverek töredékei.
 1. Lándzsa pengészének töredéke,
 2–4. kardpengék különböző méretű töredékei, 5. lándzsa köpürésze.
Fig. 9. Fragments of weapons found at the Tállya-Mekecsvár site.
 1. Fragment of spear blade,
 2–4. fragments of sword blades with different sizes, 5. spear socket.

tatók az 5, többnyire hajlottan előkerült példányt pilumnak határozták meg (FILIPOVIĆ 2019, 300).

Ez az időszak teljesen egybeesik a területen a Burebista-féle dák expanzió idejével, ami feltehetően a Kr. e. 1. század közepe tájékán történt meg. Pontos ideje ugyan nem ismert, de valamikor Kr. e. 60 tájékán kerülhetett rá sor (SZABÓ 2005, 65). A dák expanzióra a tállya-mekecsvári konfliktus során használt számos jellegzetes formájú nyílhegy és az egészen késői típusú pilumszerű hajtó szálfegyver is utal. Sajátosság, hogy míg a kelta lelőhelyeken és sírokban csak elvétve találunk nyílhegyeket, addig ezeket a típusokat a Bratislava-Devín-i és Zemplín-i erődítések Kr. e. 1. századra keltezhető rétegeiben megtalálhatjuk (PIETA 2010, 288). Az íjászok mint segédhaderő megjelenése fontos a kérdés megválaszolásában, hiszen teljesen más megvilágításba helyezi az eseményt, más hadviselési formára utal.

Mivel az erődítés sánccsége előtt, illetve a még könnyen ostromolható területrészekben nem kerültek elő nyílhegyek, ezért feltételezhető, hogy a támadók nyílzáporral igyekeztek a védőket sakkban tartani, vagy a támadást előkészítve csökkenteni a védők élőerejét. A heves közelharca a kor fegyvereinek számos töredéke utal.

Természetesen, mint minden ütközet, összecsapás után a győztes fél a fellelhető összes hadianyagot, vagy hasznosítható töredéket igyekezett összegyűjteni, hogy tovább használhassa azokat, így a rendelkezésre álló leletanyag csak egy része annak, amely valóban a csatamezőn lehetett az ütközet után.

Az ostrom az erődítés kis méretéből adódóan valószínűleg gyorsan lezajlott. A támadók déli irányból igyekeztek áttörni az elsődleges, és a felszíni nyomok alapján egyetlen K–Ny-i irányú,

10. kép. Tállya-Mekecsvár lelőhelyen talált pilumszerű hajtóeszköz
Fig. 10. A pilum-like throwing device found at the Tállya-Mekecsvár site

11. kép. Válogatás a Tállya-Mekesvár lelőhelyen előkerült fibulákból és fibulatörödékekből.

1, 2, 4, 5. Egygombos, erősprofilú fibulák, 3, 6, 7, 8. késő vaskori fibulák.

Fig. 11. A selection of fibulae and fibula fragments found at the Tállya-Mekesvár site.

1, 2, 4, 5. One-button strong profile fibulae, 3, 6, 7, 8. Late Iron Age fibulae.

íves védvonalon. Ez feltehetően egy egyszerű szerkezetű, fából, kőből és földből épített sánc lehetett, amely legmarkásabban a délről érkező támadásra legalkalmasabb, lankás részt különíti el a hosszan elnyúló gerinc északi részén. Jelenlegi ismereteink alapján feltételezhető – a környező Zemplén heglábi erődítésekkel összehasonlítva –, hogy Tállya-Mekesvár mint erődítés a La Tène D időszak elejétől létezhetett. A korábbi időszakokban tanyaszerű telepek lehettek itt, és nem feltétlenül rendelkezett hadi funkcióval. Mindemellett az ilyen és ehhez hasonló kisméretű erődítések nem önálló erősségek, hanem nagyobb erődítések előretolt védelmi állásai lehettek. Jelen esetben a tőle kis távolságban ÉNy-ra található Tállya-Óvár lelőhely merül fel nagyobb erődítésként.

A tállya-mekesvári ostrom csak egy memóriája lehet annak az összetett eseménysorozatnak, amely a La Tène D időszak végén zajlott le a régióban, így a jövőben nem csak a lelőhelyen, hanem

a tágabb környezetében is számítani lehet hasonló nyomok előkerülésére. A környező ismert erődített telepek és kisebb magaslati erődítések szisztematikus kutatása talán jobban kibonthatja a korszak eseményeit.

Ami biztos, hogy a későbbi időszakokban még alkalomszerű megtelepedéssel számolhatunk a területen. Kis kihagyás után a császárkori Przeworsk-kultúra nyoma is fellelhető a lelőhelyen, amelyről egy bronz övcsüngő (12. kép), illetve számos, a területről előkerült fibula (11. kép 1–2, 4–5) tanúskodik. A fibulák többsége az Almgren-katalógus szerinti 67–73-as számú példányok parhuzamaiként értelmezhető – típusuk egygombos, erősprofilú (ALMGREN 1923). Ez a fibulatípus a korai császárkorban a Közép-Duna-vidéken, valamint Pannónia területén is az egyik legelterjedtebb volt (MERCZI 2014, 22). Ugyanezen típusú fibulák és hasonló szíjvég fellelhető Zemplén kora császárkori harcossírjaiban is.

12. kép. Tállya-Mekesvár lelőhelyen előkerült germán övcsüngő

Fig. 12. A Germanic belt pendulum from the Tállya-Mekesvár site

13. kép. Válogatás a Tállya-Mekesvár lelőhelyen előkerült középkori fémtárgyakból.

1. Parasztkés virágmintás háritója, 2. sarkantyúcsillag, 3. csizma sarokvasalata.

Fig. 13. A selection of Medieval metal objects found at the Tállya-Mekesvár site.

1. Peasant knife deflector, 2. spur star, 3. iron heel plate.

Az előkerült leletek tanúsága szerint a területet folyamatosan lakták egészen a császárkor végéig. Utána már csak szórványként értelmezhető, a területen erdőgazdálkodást folytató, vagy vadászó helyi népesség nyomaira bukkanhatunk. A lelőhelyen ez a középkori és kora újkori vadászat, erdőművelés, valamint hétköznapi élet tárgyi emlékeiben nyilvánul meg, de megtelepedésre, huzamosabb használatra minden bizonnyal nem került sor. A leletek között megtalálható egy jó állapotban fennmaradt, 12–16. századra keltezhető parasztkés virágmintás háritója (KALMÁR 1971, 118), egy 15–16. századra keltezhető sarkantyúcsillag (KALMÁR 1971, 362), valamint egy késő középkori – kora újkori csizma sarokvasalata is (13. kép).³

Több kérdést sajnos nem válaszol meg a lelőhely fémkereső műszeres kutatása, hiszen írott források hiányában nem ismerjük az ostrom kimenetelét, nem tudjuk pontosan milyen jellegű és méretű épületek helyezkedtek el az erődítés sáncon belüli és sáncon kívüli részein. Amennyiben a jövőben ásatásra kerül sor, úgy az eredményeket mindenképpen érdemes összevetni a Zempléni-hegység többi, a korszakból ismert erődítéseivel és erődített telepeivel, de nem csak a La Tène D időszakra koncentrálni, hanem az egész régió lelőhelyeit egységben vizsgálni.

RÖVIDÍTÉSEK

HOM RégAd – Herman Ottó Múzeum, Régészeti Adattár, Miskolc

IRODALOM

ALMGREN, Oscar

1923 *Studien über nordeuropäische Fibelformen der ersten nachchristlichen Jahrhunderte mit Berücksichtigung der provinzialrömischen und südrussischen Formen.* Kabitzsch, Leipzig.

FILIPOVIĆ, Vojislav

2019 Iron Spears Of The Balkan Syginae Type From The Central Balkans (inspired by R. Vasić). In FILIPOVIĆ, Vojislav – BULATOVIĆ, Aleksandar – KAPURAN, Aleksandar (ed.): *Papers in Honour of Rastko Vasić 80th Birthday.* Institute of Archaeology, Belgrade. 297–306.

KALMÁR János

1971 *Régi magyar fegyverek.* Natura, Budapest.

LAHARNAR, Boštjan – TURK, Peter

2018 *Iron Age Stories from the Crossroads.* Narodni muzej Slovenije, Ljubljana.

MERCZI Mónika

2014 Tántalp nélküli, egygombos, erősprofilú fibulák Északkelet-Pannóniából. *Kuny Domokos Múzeum Közleményei*, 20. 7–25.

3 Meg kell jegyezzük, hogy a Kalmár János által 1971-ben írt nagyszabású és mind a mai napig hiánypótló szakirodalom napjainkra meglehetősen elavult. A könyv erős kiegészítésre szorul, és bizonyos tárgytípusok esetén nem megfelelő a korszakolás sem. Jelen esetben a parasztkésekkel kapcsolatban megjelenésüket a 15. századra teszi, amelynek ellentmond több jelenleg is zajló kutatás. Mind a nyéllapos, mind a nyéltüskés típusok esetében kijelenthető, hogy párhuzamosan használják őket és egészen bizonyos, hogy már a 12. században jelen vannak a kor emberének eszköztárában. Nehezítő tényező, hogy maga a kés szinte változatlan formában készül az évszázadok során, így pontos korszakolása nem lehetséges.

- NOVÁKI, Gyula – SÁRKÖZY, Sebestyén – FELD, István
 2007 *Borsod-Abaúj-Zemplén megye várai az őskortól a kuruc korig.* (Magyarország várainak topográfiája 1; Borsod-Abaúj-Zemplén megye régészeti emlékei 5) Castrum Bene Egyesület - Herman Ottó Múzeum, Budapest - Miskolc.
- PIETA, Karol
 2010 *Die keltische Besiedlung der Slowakei. Jüngere Latènezeit.* (Archaeologica Slovaca Monographiae, Studia 12) Archeologický Ústav Slovenskej Akadémie Vied, Nitra.
- V. SZABÓ Gábor
 2019 *Bronzkori kincsek Magyarországon. Földbe rejtett fegyverek, eszközök, ékszerek nyomában.* (Hereditas Archaeologica Hungariae 3) MTA BTK Régészeti Intézet – Archaeolingua, Budapest.
- SZABÓ Miklós
 2005 *A keleti kelták. A késő vaskor a Kárpát-medencében.* Bibliotheca Archaeologica, L' Harmattan Kiadó, Budapest.

NEW DATA FOR THE HISTORY OF THE PREHISTORIC FORTIFIED SETTLEMENTS OF THE ZEMPLÉN MOUNTAINS

METAL DETECTOR RESEARCH OF THE TÁLLYA-MEKECSVÁR SITE IN 2020

Keywords: siege, Zemplén, fortification, Iron Age

The Tállya-Mekecsvár site is known from previous monographs and from the record. However, the area not only is important to the museum, but amateur local historians, who engage in illegal activities, also often wander to the site and conduct unlicensed research around it. To prevent significant damage, we conducted a systematic metal detector research with the civil helpers of the Herman Ottó Museum in the beginning of 2020. In the course of the research, memories of different ages from the Neolithic to the Late Middle Ages were found, which thus further enrich our knowledge about the site and generally about the significance of fortified settlements in the Zemplén. In addition, traces of a siege dated to the end of the La Tène D period could also be identified, which are presumably mementos of the Dacian expansion led by Burebista. Until now, this is the first trace of a conflict identified in the region from this period, but hopefully such traces might be observed at other sites in the Zemplén Mountains.

Gábor Bakos

